

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4219/2019
16.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Стефановић, адвокат из ..., против тужених ББ из ..., чији је пуномоћник Драгољуб Ђорђевић, адвокат из ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Мирјана Поповић-Радулашки, адвокат из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизији туженог ББ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.2057/19 од 23.05.2019. године, у седници одржаној 16.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог ББ из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2057/19 од 23.05.2019. године у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр.1862/16 од 21.06.2018. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе из поднеска тужиоца од 29.03.2018. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство уговор о хипотеци – кредиту закључен између тужених ББ као зајмодавца и ВВ као зајмопримца дана 24.04.2008. године, оверен код Другог општинског суда у Београду, под Ов бр.10385/8 и то у делу износа зајма преко 3.280.000,00 динара, што је у тренутку закључења овог уговора представљало противвредност новчаног износа од 40.000 евра односно члан 1. Уговора којим су уговорне стране констатовале да је зајмодавац наведеног дана исплатио зајмопримцу износ од 8.200.000,00 динара, што је у тренутку закључења уговора о зајму представљало противвредност од 100.000 евра по продајном курсу НБЈ, те да се зајмопримац обавезао да ће износ зајма вратити најкасније до 24.04.2009. године, као и члан 2. уговора којим је констатовано да су се уговорне стране споразумеле да износ зајма из члана 1. овог уговора, зајмопримац врати зајмодавцу најкасније до 24.04.2009. године и то у 11 рата у износима од по 1.000 евра, у конкретно означеним датумима, а да 12 рата буде у износу од 89.000,00 евра до 24.04.2009. године чиме ће износ зајма бити у потпуности враћен у еврима или у динарској противвредности по званичном продајном курсу НБС на дан исплате, а да се за сваку исплату сачини посебна признаница између уговорача. Ставовима трећим и четвртим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка, а одбијен је захтев првотуженог за плаћање судске таксе на одговор на тужбу у ратама.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж бр.2057/19 од 23.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог ББ из ... и наведена првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке је одбачена као недозвољена његова жалба изјављена против опомене за плаћање судске таксе.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену и то у одбијајућем делу, тужени ББ је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Није основан ревизијски навод о учињеној битној повреди из тачке 10. цитиране законске одредбе јер у овом поступку није одлучено о тужбеном захтеву о којем је раније закључено судско поравнање.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац као зајмопримац и тужени ББ као зајмодавац закључили су 24.04.2008. године усмени уговор о зајму износа од 40.000 евра уз обавезу зајмопримца да тај износ врати у року од годину дана, са каматом од 5% на месечном нивоу. Као обезбеђење враћања позајмљеног новца тужени ББ и тужена ВВ, која је рођена сестра тужиоца, закључили су и оверили пред Другим општинским судом у Београду под Ов бр.10385/08, истог дана 24.04.2008. уговор о хипотеци – кредиту. Овим уговором констатовано је да је зајмодавац – хипотекарни поверилац ББ истог дана исплатио зајмопримцу – хипотекарном дужнику ВВ износ од 8.200.000,00 динара, што у тренутку закључења овог уговора представља противвредност од 100.000 евра по продајном курсу НБЈ, за који се зајмопримац обавезао да ће га вратити најкасније до 24.04.2009. године. Истим уговором је била предвиђена динамика враћања зајма и то да се за сваку исплату новца сачини посебна признаница која представља саставни део уговора. Овим уговором се зајмопримац ВВ, сагласила да се на основу истог конституише заложно право – хипотека првог реда на непокретности чији је власник и то на стану бр. ... у ул. ..., стан, корисне површине 56 м², по структури двособан, уписан у ЛН бр. ... КО Хипотекарни дужник се истим уговором сагласио да хипотекарни поверилац може извршити упис предметне хипотеке у јавни регистар непокретности без његове даље сагласности – *clausula intabulandi*. Заложни дужник је истог дана потписала и судски оверила заложну изјаву којом безусловно дозвољава да се изврши упис заложног права – извршне судске хипотеке првог реда у корист ББ као повериоца на наведеној непокретности, а ради обезбеђења његовог новчаног потраживања из наведеног уговора о хипотеци. Пре потписивања овог уговора и заложне изјаве, тужена није водила преговоре са туженим ББ око закључења овог уговора, нити је по његовом закључењу од њега примила уговорени износ новца. Утврђено је да је тужени ББ по закључењу наведеног уговора предао тужиоцу износ од 40.000 евра, што је тада одговарало противвредности од 3.280.000,00 динара, а да притом није сачињена признаница. Тужилац му није вратио позајмљени износ у уговореном року од годину дана, због чега су овде тужени (преко својих пуномоћника) пред Првим основним судом у Београду, закључили судско поравнање у предмету Р бр.1557/12 дана 26.06.2012. године, којим се констатује да

предлагач ВВ, на име дуга - зајма у износу од 100.000 евра, признаје предлагачу ББ право својине на наведеном стану број ... по структури двособном, површине 56 м² у ул. ... у ..., па се констатује да је на основу овог признања ББ, стекао право својине на овој непокретности. Пресудом Вишег суда у Београду П бр.533/12 од 15.06.2015. године донетој у овој правној ствари, која је правноснажна у том делу (а у преосталом делу је била укинута) одбијен је тужбени захтев којим је тражен поништај наведеног судског поравнања.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови закључили да је побијани судски оверени уговор о хипотеци – кредиту закључен између тужених за износ преко 40.000 евра, у тадашњој динарској противвредности од 3.280.000,00 динара, делимично ништав, обзиром да износ преко тог па до 100.000 евра није био предмет уговора о зајму, већ обезбеђење новчаног потраживања туженог ББ према тужиоцу коме је по основу закљученог усменог уговора о зајму дао износ од 40.000 евра (а не износ наведен у уговору). Следом тога су правилном применом члана 66. у вези чланова 103. и 109. Закона о облигационим односима (ЗОО), оценили да је из тог разлога побијани уговор у том делу ништав и да не производи правно дејство као фиктиван правни посао, као ни заложна изјава дата ради обезбеђења потраживања у износу већем од стварно позајмљеног.

Како овај уговор о хипотеци у преосталом делу као симуловани правни посао испуњава елементе уговора о зајму у смислу члана 557. ЗОО за стварно позајмљени износ од 40.000 евра, то је правилно заузеето становиште да су у том делу уговор о хипотеци закључен на основу чланова 2, 7. и 9. Закона о хипотеци („Сл. гласник РС“, бр.115/05) и заложна изјава, важећи јер су испуњени услови за њихову правну ваљаност.

Нису основани ревизијски наводи туженог којима напада примену материјалног права истичући да побијани уговор о хипотеци и заложна изјава које је тужена ВВ закључила ради обезбеђења позајмице која је дата њеном брату, нису ништави у целисти. Ово из разлога, што је побијаном пресудом утврђена само делимична ништавост побијаног уговора и заложне изјаве, управо у висини преко стварно позајмљеног износа.

Тврдњом да су нижестепени судови извели непоуздан чињенични закључак о томе да је тужиоцу дао износ од 40.000 евра, а не онај наведен у уговору, ревидент овим ревизијским наводима уствари оспорава чињенично стање као погрешно утврђено, али се из тог разлога ревизија не може изјавити у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић